

Telefon štev. 3040.

VOJNI INVALID

GLASILO UDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE SHS

List izhaja 1. in 15. v mesecu. Posamezna številka 1 Din. — Naročnina mesečno 2 Din. Rokopisane vračajo Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani. — Št. Peterska vojašnica. Telefon štev. 3040.

OBLASTNEGA OD ORA ZA LJUBLJANSKO IN MARIBORSKO OBLAST V LJUBLJANI

Obeta se nam nov invalidski zakon.

Ko se zamislim včas nazaj v ono dobo, ko še nisem videl in spoznal vojne, se vidim samega sebe zdravega, čilega, za vsako pridobitno delo sposobnega in zmognega človeka. In svoje sotrpine, ki jih srečavam vsak dan z bergljami, brez rok, z obvezo na izgubljenem očesu, slepce, tuberkulozne sem poznal pred vojno istotako zdrave in čvrste možakarje in fante. Vojne vdove, ki morajo danes s trudom iskati vsakdanji kruh za sebe in za svoje sirote otročiče, so bile takrat srečne, ponosne žene-matere, in v njih srcih so se budili načrti, kaj bo njih sinček, kaj njih hčerka, ko dorasteta in kakšno izobrazbo jim bo nudila. Ko jih srečavam danes, zapuščene, z uničeno bodočnostjo, me zaboli duša v kljub svoji pohabljenosti in nesreči.

Kaj vse je naredila vojna z nami? Koliko trnja in kakšnega nam je nasipala na našo življensko pot?

Vendar pri vsej tej nesreči in obupapolnem življenju nam je v srcu klil en ponos, zadoščenje, da smo mi tisti v prvi vrsti, ki smo dejanski, s svojo krvjo, s svojo srečo, s svojo bodočnostjo postavili temelj naši jugoslovanski državi, našemu ujedinjenju, da smo uresničili veliko pesem, pevano vedno z zanosom in hrepenenjem, ko smo bili še okovani v tuje verige, pesem

Slovenec, Srb, Hrvat
na uvijek brat i brat.

In pričakovali smo, ne kot prodajalec svojega izkupička, nego kakor žrtve v velikem zgodovinskem dogodku, da nas to lepo, uresničeno hrepenenje, ko smo sezidali svoj dom, svojo državo, vsaj toliko spozna in prizna, da nam odkaže v tej hiši v tem jugoslovanskem domu primerno mesto, kjer nas ne bo gledal v oči glad in nas ne bo trpinčil mraz.

Pričakovali smo dostojne odškodnine za izgubljene ude, za izgubljeno zdravje, za vzete nam može in očete... Dobili smo — procente. Takšne procente, da se nas je balo vse, kar je brez procentov okrog nas. Službe so se nam zapirale, ker smo bili, oziroma se nas je kvalificiralo kot nesposobne. Ob časih redukcij se nas je reduciralo, ker smo bili, kot pohabljeni, ali bolehlavi, neprijetna prikazen med zdravnimi kolegi, ker smo preveč spominjali na — vojne čase.

In dogajali so se še drugi »slučaji«, ako smemo vse to, kar se je z nami godilo imenovati »slučaje«.

Vojna vdova ni mogla živeti. Da se v drugič poroči ni govora — razen v redkih posameznih slučajih, ki samo potrjujejo pravila — ker je mladih deklet in premožnih vedno dovolj na razpolago. In morala je iskati zaposlitve. Za pomivalko, postrežnico, za dekle in tudi je bila prisiljena beračiti. Otroci so morali tudi živeti. V rani mladosti so morali biti pastirji, so morali delati za njih moči težka dela — ostali so brez izobrazbe, zavržena bitja, ob katera se je vsak spodtaknil, smatrajoč jih za pokvarjene izmečke človeške družbe; vojnim vdovam se je gledalo na prste, »vlačijo se, nemoralno žive,« je pokazal ta ali oni, ki sicer tudi ni imel pravice vreči prvi kamen na nje, ali bil je — zdrav, ni bil vojni invalid.

Ali naj nadaljujem? Ne, saj je dovolj. Ker potem bi moral še govoriti, kako sem videl šestkrat vojnega invalida, z bergljo, slabo obledenega, proseč vbogajme, da si kupi toplo juho za 2 Din, in kako je mnogo, mnogo zdravih, čilih moških in žensk hitelo mimo njega in vsaki stopetdeseti ali dvestopetdeseti mu je morda dal pol dinarja. Moral bi povedati, da sem videl ženo takega invalida, ki ga je vodila, a z drugo roko je držala 3, 4, 5-letnega otročička. In vsi so bili lačni, prezeblji.

Vsi ti, od invalida do vojne vdove, do vojne sirote, do žene invalida in njegovega drobnega otročička, so svojo srečo, svojo bodočnost, svoje zdravje položili v temelj naše Jugoslavije. In oče in mati, ki sta izgubila sinove, svojo starostno zavarovanje, svojo tolažbo in pomoč za stare dni, morata sedaj, da lahko jesta kruh, tr-

do delati. Njun ponos, njuna podpora je položena v temelj naše Jugoslavije.

Druge države, posebno Amerika, Anglija in Francija so znale oškodovati stebre. Nemčija je znala podpreti svoje temelje.

Le v Jugoslaviji dosedaj nismo umeli tega narediti.

Ali se bo to umelo narediti sedaj?

V nas je veliko upanje.

Komisija, ki dela na novem zakonu bo gotovo imela v vidu vse to, kar sem tu zapisal. In če bo imela v vidu vse to, potem ne bo mogla iti preko vseh teh dejstev.

Socijalni položaj vojne žrtve bo morala postaviti vsaj v glavnem na socijalni položaj tistih državljanov, ki so bili ohranjeni pred grozotami vojne in ki uživajo danes zgradbo, zgrajeno od vojnih žrtev. Ni to nenavadna in neupravičena zahteva, nego je to humanitarna dolžnost.

Vojne žrtve treba klasificirati tako, kakor zaslužijo, oziroma tako, da točno povem, kakor so bile žrtvovane. Dati se jim mora eksistenčna možnost. To bo koristilo državi, to bo ponos državi in pomagano bo vojni žrtvam in jih dvigalo v prve vrste med branilce države.

Ne sme se vojne žrtve deliti, kakor se je delalo to dosedaj. Vsi smo Jugoslovani. Da se je moral en del vojskovati v tuji armadi, sovražni jugoslovanski ideji, ne spremeni prav nič dejstva, da smo vsi Jugoslovani in da je v naših dušah in srcih kipela Jugoslavija ko so nas gonili v strelske jarke proti Jugoslaviji. Trpeli smo dvojno: fizično in duševno. Zato smo enakovredni in enakopravni z onim delom, ki je razbijal okove, ki so nas oklepali.

Revizija vojnih žrtev, če že mora biti, naj bo. Ali naj ne bo, kakor so bile prej, ko se je — da se izrazim groteskno — zahtevalo, da dokaže invalid in vojna žrtva pisano od kroglice ali bodala, ali strupenega plina potrdilo, da ga je res zadela in ranila. Stotine in stotine pravih, težkih invalidov je vsled tega bilo črtanih. Revizija se naj izvrši tako, da naj občina s svojim podpisom vojni žrtvi potrdi, da je bila na vojni in da je odšla na vojno zdrava. To bo najsigurnejše dokazilo, da je res dotični vojna žrtve. Dobro izbran konsilij zdravnikov (kirurgi, internisti) pa naj določijo procentualno zgubo zmognosti za privredno delo in to zgubo naj država nadoknadi deloma materijelno, deloma pa in to v prvi vrsti tako, da ima vojna žrtve prvo mesto zaposlitve bodisi v državi, bodisi v privatni službi. In brez dvoumne klasifikacije. Ker tam, kjer in ako ni po mnenju dotičnega delodajalca sposoben vsled hibe, ki mu jo je prizadela vojna, dočim je pred vojno bil sposoben, mora tisti državni urad ali privatno podjetje tako vojno žrtve vzdrževati. In to je zaslužila in to se da brez velikih stroškov za tak urad ali podjetje izvesti. Zakaj docela nesposobna ni nobena vojna žrtve, ki lahko hodi, četudi s protezo, ali ki ima vsaj eno roko ali oko, t. j. ki nima nad 80 odstotkov privredne nesposobnosti.

Zdravniška oskrba vojnih žrtev naj bo brezplačna. Zdravilišča naj bodo za vojne žrtve pristopna brez vsakih pomislekov koliko bo stalo državo. Zakaj vojna žrtve si je to zaslužila, ako se samo zamislimo v strašno duševno trpljenje, ki ga je morala preživeti in še preživlja, ne računavši fizičnega trpljenja.

Človeška družba bi morala stati odločno na stališču, da se odškoduje vse njene člane, ki so za njo pretrpeli zgubo zdravja, udov, eksistenco.

In vojne žrtve niso trpele in se takorekoč ugonobile za sebe in za svoje individualne interese, nego za družbo in za njene interese. Da tega ni storila v teku deset let, je dokazala, da se ni zavedala svoje lastne veličine in da je vsak član te človeške družbe mislil samo na samega sebe kot individualista. Skupnost in moč države mu je bila malo mar. Oskrba in odškodnina vojnih žrtev pa spada v vprašanje o moči države. Smisel socialnosti je dokaz kulturne višine naroda in človeške družbe.

Zato sem prepričan, da bo komisija, ki izdeluje novi invalidski zakon znala rešiti dosedaj nerešeno invalidsko vprašanje tako, da ne bo vedno ostajalo nerešeno, nego da ga več ne bo.

Naše smernice k rešitvi invalidskega vprašanja.

Načelne misli o rešitvi vprašanja vojnih žrtev smo podali v naši spomenici izročeni Središnemu odboru, ki je bila kot izraz Udruga predložena gospodu ministru socialne politike.

Kot najboljši poznavalci naših razmer pa hočemo v vprašanje vojnih žrtev poseči tudi detajlno in povedati svoje mnenje o posameznih panogah kako si jih zamišljamo, da bi bile pravilno rešene. Tudi te misli smo izročili kot svoje predloge, hočemo jih pa na kratko obdelati na tem mestu za našo javnost z željo, da bi našli čim večjega odmeva.

Že v spomenici smo poudarili, da rešitev našega vprašanja ni zgrajena na pravih načelih.

Bistvo dosedanje zaščite je pomoč ali podpora, mesto odškodnine priznanja in zaščite.

Invalidski zakon bi moral biti izdelan na principu zaščite, kakoršno invalidi vsestransko v življenju potrebujejo. Invalidovo pasivnost je treba vpostaviti kolikor mogoče nazaj. Zato mora veljati princip, napraviti ga kolikor mogoče samostojno zmognega, da razbremeni državo, in kolikor tega ne zmore, oškodovati ga na en ali drugi način.

Za tako vpostavitve do sedaj ni bilo dovolj predvidenega.

Fizična pasivnost, ki nima zaščite, povzročuje med invalidi življenjsko bedo, nasprotno pa pomoč v dajatvah, na kateri temelji ves današnji ustroj invalidskega vprašanja, ne more odpraviti nezadovoljstva in trpljenja.

Ta dva glavna principa je treba v bodoče zamenjati.

V tem si zamišljamo rešitev invalidskega vprašanja sledeče:

I. Priznanje.

V kakoršnikoli meri je kdo nesposoben za delo, je invalid. Ako dokaže, da to izvira iz vojne, mora dobiti priznanje. Odrzekati to priznanje človeku, ki faktično nosi na sebi bolezen in poškodbo iz stališča, da ni potreben, se ne more. Izbrati je treba le vsakemu svoje vrsto zaščito, v kolikor jo je potreben.

Ravnotako zasluži priznanje vsaka vdova ali njena deca ali drugi člani, v prvi vrsti pa sirote brez staršev, neglede na njihove gnotne razmere.

To priznanje je mogoče samo začasno, ako se dejansko stanje spreminja, ne more se pa nobenega odvračati ako dejansko stanje pri njem obstoja?

II. Zaščita.

Isto je treba izbrati pred vsem socijalno-pravno, ki gre do gotove meje vsakemu poškodovancu ali oškodovancu na drug način.

Materijelna odškodnina pa se ravna po stopnji pasivnosti.

Kdor je toliko nezmožen, da se ne more preživljati, naj uživa res polno zadostno odškodnino, ali v dajatvah ali pa v oskrbi?

Priznavanje bonitet iz posebnih zaslug, ne spada v invalidsko zaščito, pač pa tja, kjer izvirajo; na pr. napredovanja, posebni dodatki itd.?

Pod takozvano socijalno-pravno zaščito, ki jo mora imeti vsaka vojna žrtve, razumemo:

- a) zdravljenje in ortopediranje;
- b) redukcija ali izučenje;
- c) zaščita dela (zaposlovanje);
- d) razne olajšave in prednosti.

Zdravljenje vojnih hib mora biti neomejeno tako v bolnici kakor pri državnih zdravnikih in je treba v slučaju potrebe hitre pomoči zdravnika tudi plačati, oziroma povrniti stroške. Vsi državni in samoupravni specialni zdravstveni zavodi kakor sanatoriji, kopališča in klinike, morajo sprejemati invalide za vojne poškodbe neomejeno.

Komisije za pregled invalidov, ali pa poleg njih posebne strokovne komisije, bi morale biti sestavljene tudi iz strokovnjakov (najbolje iz vrst samih poškodovancev), ki bi poleg delanezmožnosti presodili tudi, ako je invalidu potrebna reedukacija za novi ali stari poklic?

Takemu pregledu strokovnjakov bi se moral prisiljeno podvreči vsak invalid, ki ne izvršuje poklica in ako mu je potreba, nadalje tudi izučenju in izobrazbi. Reedukacija naj bi se vršila pri zunanjih podjetjih in ne v specialnih invalidskih šolah. Zavodi za oskrbo med tem časom morajo obstojati.

Učna doba naj se primerno skrajša. Ker je največ kriva, da se invalidi ne poslužijo reedukacije, skrb za družine, od katerih se ne morejo ločiti, na ta način pa padejo vsled delanemožnosti z družinami vred v bedo, je treba med časom učenja invalidovega pomagati družini potom občine ali s podporami iz tozadevnih specijelno ustvarjenih fondov.

Ako se invalidi iz delamrznosti ali drugih vdanosti ne bi hoteli podvreči potrebnim reedukaciji, jim je treba toliko časa vzeti vsako nadaljno zaščito. Istotako, kot invalidi, bi morala imeti tudi njihova siromašna deca in vojne sirote neomejeno pravico do izobrazbe pod javno zaščito. Pri tem pa ne sme obstojati starostna meja do 15. leta, ampak višja.

Praksa je pokazala, da se pohabljenih invalidov kljub njihovem izučenju in možnosti samostojnega preživljanja vse brani in jih delodajalci odklanjajo. Za to je potrebna v tem oziru zaščita.

Prvenstvo ob enakih pogojih ne zadostuje, ker istih invalid nikdar ne more imeti.

Javna in večja privatna podjetja bi bilo treba zavezati, da nudijo vojnim invalidom in tudi drugim vojnim žrtvam prvenstvo pred vsemi drugimi reflektanti in jim določijo gotovo kvoto, koliko jih morajo imeti v službi, ako so na razpolago invalidi za določeno stroko?

Za to obvezo bi morale skrbeti inšpekcije in borze dela in vsi invalidski uradi. Isti bi morali voditi posebne evidence takih invalidov.

Ako bi podjetja vsled nekalificiranosti odpustila invalide iz službe, naj bi eventuelne spore reševale inšpekcije dela. Za nižje stroke v državnih in samoupravnih službah, naj bi zadostovala za invalide le strokovna sposobnost. Prvenstvo v vseh državnih in samoupravnih službah pa se more točno izvajati le preko objavljanja vseh razpisov na invalidsko oblast, katera bi morala proti vsem nezakonitostim z gotovo močjo nastopiti. Gotova mesta, n. pr. slug, vratarjev, biljeterjev itd., bi se morala s pravilnikom omejiti samo na vojne invalide. Tudi ne sme za vojne žrtve veljati prepoved sprejemanja na novo v državne službe. Za obrtniške koncesije invalidom, je potrebna pred vsem skrajšana doba in taksne olajšave.

Imamo pa še dosti podjetij, pri katerih se lahko zagotovi mnogo eksistenc vojnim žrtvam.

Pri tem je treba misliti na trafike in prodajo drugih monopolskih predmetov. Imamo proste koncesije kakor: za bioskope, krošnjarije, branjeve, posredovalnice, točilnice itd., katere se lahko vsaj do gotovega števila omeje izključno za vojne žrtve. Poljedelcem-invalidom pa je treba dodeljevati zemljo od agrarne reforme.

Z vsi to zaščito bi prišle vojne žrtve do samostojnosti in možnosti preživljanja in pol materijalne strani invalidskega vprašanja bi bilo rešeno skoro brez kakih državnih dajatev.

III. Materijalna odškodnina.

Z ozirom na položaj vojnih žrtev s prei omejeno zaščito, bi bila materijalna stran gotovo mnogo razbremenjena.

Glavna potreba, ki se je ne da ogniti, so seveda sredstva za zdravljenje, ortopediranje in vzdrževanje zavodov.

To se daje po večini že sedaj.

Direktne denarne dajatve pa se lahko regulirajo pravičnejše po potrebah, oziroma poškodbah.

Pravično bi bilo, da dobi vsaka vojna žrtev od gotove nesposobnosti neko temeljno odškodninsko rento. Ta princip mora veljati za vse, neglede na gmotno stanje. To je najprikladnejše po odstotkih. Upoštevati bi bilo treba le odškodnino za pasivnost, ne pa čine in postranske bonitete, ki spadajo drugam.

Invalidom v toliki meri, da se ne morejo sami preživljati ter drugim siromašnim članom ob gotovih pogojih, naj bi se dala še posebna renta za popolno vzdrževanje, ki naj bi bila zadostna, ali pa naj se jim nudi zavetišče v domovih.

Pri tem vprašanju pa ne bi smela veljati postavka gotovih procentov nesposobnosti, temveč faktično stanje, ki se lahko po specijelnih zdravstvenih opisih in pregledih ugotavlja. Pa naj bo temeljna renta onih, ki niso od nje odvisni, še tako malenkostna z ozirom na možnosti, je vendar najpravičnejša za vse brez razlike. Za to imamo vzgled v drugih državah.

Državni uslužbenci-invalidi pa bi mesto nje tudi lahko dobili olajšavo pri letih za pokojnino, da bi bili na ta način za svojo invalidnost oškodovani, ker je treba misliti tudi na njihovo poprejšnjo onemoglost.

Po razmerah so pa seveda mogoča različna priznanja invalidnin, tako na pr. samo počenši od gotove nesposobnosti, kar pokaže šele stalež in finančni efekt. V vsem drugem zaščiteni vojna žrtev, ki se vpostavi v eksistenco, pa bi take dajatve lahko pogrešala, zakon ji le ne sme odreči priznanja in socialno-pravne zaščite.

IV. Druge ugodnosti.

Zakon more priznavati posebne olajšave s posojili, podporami, odkupninami itd. Vse to je potrebno kot izredna pomoč za zboljšanje gmotnega položaja šibkeješe stoječih v gospodarsko pridobitne svrhe.

Posebno važnost pa naj invalidski zakon nudi

invalidskemu udruženju. Za njegov razmah na gospodarskem polju je pred vsem potrebno, da se mu nakloni različne koncesije. Uživa naj primerne dohodke od kina ter vrednostnih papirjev, tombol ali kaj sličnega? Njegove zadruge naj bodo deležne znatnih posojil in podpor ter carinskih olajšav za produkte. Korespondenco v uradnem poslovanju naj ima Udruženje prosto vseh poštnin in taks. Kot važni predstavitelj vojnih žrtev, mora imeti zastopstvo v vseh komisijah in se mu lahko poveri mnogo poslov za vojne žrtve, ki jih bo znalo najbolje izvesti.

Udruženje naj ima zajamčeno prvenstvo pri državnih in samoupravnih dobavah in eksploatacijah premoženj proti prevzemu najvišjega ponudka.

Vozne olajšave se lahko povečajo in ne sme biti razlike med invalidi, vdovami in sirotami. Težjim invalidom, ki se ne morejo kretati, bi spadale vsaj tri brezplačne vožnje na leto, vsem vojnim žrtvam pa stalna polovična vožnja.

V. Administracija.

Treba jo je poenostaviti in decentralizirati.

Ker že imamo način priznavanja zaščite potom sodišč, naj bi isto ostalo, odpadla bi le lahko posebna invalidska višja sodišča ter bi se njih kompetenca prenesla na redne višje sodne inštanice.

Vsa druga uprava bi bila pa najcenejša, ako bi jo upravljali posebni za to ustanovljeni okrožni invalidski uradi z izvoljenimi načelstvi, slično kot pri socialnem zavarovanju pod državnim nadzorstvom. Ustanovili bi se lahko s posebnimi pravilniki in pravili. Na ta način bi se preneslo vse na invalidsko samoupravo in bi se agende po poznavanju razmer najlepše vršile. Omejitve pravic potom različnih terminov naj bi se sploh odpravile in podana naj bo vedno možnost obnove z novimi verodostojnimi dokazi. Za neizvrševanje invalidskih pravic naj bi bile predpisane disciplinarne kazni.

Pregledne komisije vojaškega značaja bi se vršile kot do sedaj, vse druge pa pri omenjeni invalidski upravi. V teh smernicah mislimo, da bi bilo invalidsko vprašanje precej zadovoljivo, finančno pa tudi ne preobtežljivo rešeno.

Delegacija oblastnega odbora vojnih invalidov ljubljanske in mariborske oblasti v Beogradu.

Ko je »Ratni Invalid« prinesel članek o spremembi invalidskega zakona in da je Središnji odbor našega Udruženja dal svoj predlog ter predlog o spremembi člena 108 invalidskega zakona, smo osupnili. Torej tudi po manifestu kralja, da je edinstvo prvi pogoj, da ni razločka med Srbi, Hrvati in Slovenci, hoče tu Središnji odbor našega Udruženja deliti in invalidom bivše srbske in črnogorske vojske priznati 100 odstotkov višjo invalidnino. Z eno besedo, krši pravkar izdane zakone in se ne more po desetih letih še živeti v resničnost, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci v Jugoslaviji eno.

Kje je bila plenarna seja? Zakaj se ni sklicala? Kako sme Središnji odbor samovoljno staviti take predloge?

Take in enake misli so nam silile z jezika in oblastni odbor ljubljanske in mariborske oblasti je sestavil na Središnji odbor spomenico. Spomenico, jasno in odločno na katero ima odgovoriti ali — ali? In to spomenico ima delegacija tovariši: Štefe, Rus in Vuk osebno predati Središnjemu odboru v Beogradu in zahtevati odgovor.

Spomenica se glasi:

SPOMENICA

Oblastnega odbora »Udruženja vojnih invalidov« za ljubljansko in mariborsko oblast v Ljubljani.

K reviziji invalidskega vprašanja.

Invalidski zakon z dne 17. II. 1925 ni prinesel invalidom nobene odškodnine. Da zakon ni imel nobenega uspeha, je krivda v tem, ker ni zgrajen na pravih načelih. Zakon ni postavil načela invalidnosti in sploh nobenega enotnega temelja.

Invalidnost je namreč samo takrat dana, kadar je oseba utrpela na svoji fizični sposobnosti. Zato zmanjšano fizično sposobnost je invalid upravičen zahtevati odškodnino, v kolikor je njegova država po najvišji možnosti more nuditi. Odškodnina ima strog značaj res samo odškodnine ne pa značaja podpore ali pomoči, še manj pa nagrade v smislu zasluge ali priznanja kakoršnega koli značaja.

O zaslužnosti invalida za njegovo invalidno stanje po svoji lastni bistvenosti ne more biti govora. Zaslužen more biti le samo tisti, ki izvrši dejanje z namenom storiti več kot je njegova dolžnost. Vendar nihče ne bo invalidu pripisoval, da si je hotel steči zaslug s tem, da postane invalid. Noben invalid tedaj ni mogel ravnati namenoma, da postane invalid. Če pa tega ni storil, tedaj tudi ne more imeti zasluge, da je invalid. Kdorkoli si zahteva priznanje za svoje osebne zasluge, jih očitno ne more zahtevati na račun svoje invalidnosti. Zato se te osebne zasluge nikakor ne morejo upoštevati v invalidskem zakonu in morejo biti edino le predmet zakona o zaslugah.

Invalid ni postal noben bojevnik svetovne vojne po lastni krivdi, ali še manj pa po svoji lastni

volji. Odnos osebe k postavku invalidnosti je bil popolnoma pasiven, zato ni govora o kakšnih zaslugah ali kakšnem priznanju, temveč more biti edinole samo govor o tem, da se nadomesti izguba fizične zmanjšane sposobnosti z odškodnino, ki nikdar ne more biti tako velika, da bi izravnala utrpelca na njegovo prejšnjo normalno stanje.

Zato je popolnoma nezdružljivo, da se ureditev zgoraj opredeljene invalidnosti izvede v istem zakonu z ureditvijo podpore, pomoči ali nagrade ostalim osebam, ki jih imenuje člen 1. dosedanjega invalidskega zakona.

Brezpogojno bi moral torej zakon pred vsem urediti odškodnino invalidom in rodbinam oseb padlih in pogrešanih iz svetovne vojne. Za vse druge invalide, to je vojaške, osebe onesposobljene pri upravljanju vojaške službe, službene javne dolžnosti, kakor tudi civilne invalide in za nagrade posebnih zaslug je treba ločenih zakonitih uredb, ker se bistveno po značaju njihove škode, potrebe pomoči ali nagrade razlikujejo od pravih invalidov iz svetovne vojne in rodbin padlih in pogrešanih.

Potrebna je torej popolnoma samostojna ureditev invalidov in rodbin padlih in pogrešanih iz svetovne vojne nikakor pa ne v zvezi z drugimi v prejšnjem odstavku omenjenimi (vojaškimi itd.) invalidi.

Bojevniki, ki je postal v svetovni vojni invalid, je postal pod popolnoma drugimi pogoji, kakor postane vojak invalid v mirni dobi. Ravnotako so rodbine padlih in pogrešanih v svetovni vojni izgubile hranilce pod istimi vsled svetovne vojne povzročeni pogoji. Vzroki so bili vojne akcije, v katerih je bila lastna odgovornost osebe in rodbin izločena na minimum, vsak bojevnik je postal invalid izključno vsled sile, ki je bila popolnoma izven njegove osebe, zato je neobhodno nujno, da zakon v načelu upošteva to dejstvo. V mirni dobi so pa vzroki različni od prej ugotovljenega vzroka in v najpogostejšem slučaju leže v osebi, ali pa tudi izven nje, v slučajih, ki jih je mogoče na en ali drug način preprečiti.

Brezpogojno nujno izhaja tedaj iz pravilne ugotovitve invalidnosti, nastale v svetovni vojni, da je treba to invalidnost urediti s popolnoma samostojnim zakonom. To načelo, v zakonu konsekventno izvedeno, bo točno pokazalo zakonodajalcu, kako je treba zakon tehnično izvesti. Če povdarimo za primer samo po sebi se že izražajočo konsekvenco, je treba v zakonu ločiti ureditev invalidnosti oseb, ki so postale trajno fizično manj sposobne in onih, katerih invalidnost je samo časovna. Prav tako zahteva tako ločitev tudi ureditev pomoči rodbinam padlih in pogrešanih (vdov, sirot, itd.).

Po zgoraj opisanem načelu je brezpogojno nedopustno, da bi se ureditev invalidnosti ozirala na osebne materijalne odnose invalide. Vsak invalid ima pravico zahtevati nadomestilo za izgubo fizične sposobnosti in krivičen bi bil ugovor, da vsled drugih okoliščin te pravice nima. Onesposobljenost je nenadomestljiva in kolikor so materijalni odnosi invalida v boljšem stanju, je samo njegova, izključno osebna zadeva, po katerih nima nikdo pravice segati. Nihče pač ne bo trdil, pa četudi je materijalno stanje invalida najboljše, da je k temu pripomogla njegova temeljna vrednost, to je, da ni zgrajen na pravu. Po tem načelu bi se mogli tudi vsi ostali zakoni zgraditi tako, da bi se odrekalo gospodarsko dobro-stoječemu državljanu zahtevati sploh pravico do odškodnine.

Gospod minister socialne politike sam priznava, da so bili vsi dosedanja poskusi ureditve invalidskega vprašanja brezuspešni.

Vzroki neuspehom so: Hotele so se namreč z invalidskim zakonom reševati vse mogoče nepopolne posledice vojne z nemoralnim namenom posamezne skupine ločiti po njihovih težnjah na škodo drugih skupin; pozabljalo se je celo na princip narodnega jedinstva; zastopavljala se je enakovrednost in enakopravnost ter se takorekoč delilo invalida od invalida. V tem leži kardinalna napaka v dosedanjem reševanju invalidskega vprašanja.

V novem zakonu se mora torej dosledno izvesti načelo enakovrednosti in enakopravnosti.

Absurdno je, da se še po objavi manifesta Njegovega Veličanstva kralja, ki povdarja gornja načela, zastopa od ožjega Središnjega Odbora U. R. I. razlika med invalidi.

Ogorčenje članov nad takim zastopstvom je privedlo Oblastni odbor U. R. I. za ljubljansko in mariborsko oblast, da zahteva od ožjega središnjega odbora U. R. I.:

1. Da se tako izjavi, ali stoji kot predstavnik Udruženja R. I. na stališču čiste enakovrednosti in enakopravnosti?

2. Ali stoji na stališču zastopati pri rešitvi invalidskega vprašanja v principu popolnega narodnega jedinstva?

3. Da prekliche predlog za spremembo čl. 108 obstoječega invalidskega zakona!

4. Da odpokliče svojega zastopnika v komisiji za revizijo oziroma rešitev invalidskega vprašanja, ker vsled zahteve spremembe čl. 180 središnji odbor R. I. (oži odbor) ne nudi več jamstva celokupnemu udruženju in da bo od njega delegiran član zastopal pravice vojnih žrtev države v duhu enakovrednosti in enakopravnosti. Na tako važno mesto spada več veščakov, ki temeljito poznajo stanje vojnih žrtev, z neomejenim zaupanjem ce-

lokupnega združenja in s polnim jamstvom, da zastopajo načelo enakovrednosti in enakopravnosti in popolnega narodnega jedinstva.

Ako je ožji Središnji odbor R. I. voljan enakopravno zastopati pravice vojnih žrtev države naj se vrši jutri (11. februarja 1929) zvečer seja, na katero pričakujemo povabila.

V drugem slučaju pokrenemo v obrambo teh načel svoje korake.

Tovariši Štefe, Rus in Vuk so se odpeljali v Beograd, se oglasili v Središnjem uredu Udruženja in predali spomenico.

Bilo je dopoldne. Predsednik Središnjega odbora tov. Lazarevič in tajnik tov. Madžarac sta jo sprejela in čitala.

Ko jo je tov. Lazarevič prečital, je rekel: »Strinjam se. Popolnoma v našem smislu. To so tudi naše zahteve.«

»A Vaš člen 108?« vpraša delegacija.

»Podal ga je g. Novaković, predsednik kluba v vojni poškodovanih oficirjev a ne Središnji odbor.«

»Ali 'Ratni Invalid' je poročal, da je to predlog Središnjega odbora in da ga je izročil predsednik tov. Lazarevič skupno s tov. Rajičem in g. Novakovićem?«

»To je pomota. V 'Ratni Invalid' je bilo to vrinjeno in sem jaz za to šele izvedel, ko sem čital 'Ratni Invalid',« odgovarja predsednik tov. Lazarevič in tov. Madžarac potrjuje.

Nadalje pripoveduje tov. Lazarevič, da se je on k tisti delegaciji, ki je predala predlog o čl. 108 vrinil, da spozna kaj hočejo.

Lahko je res. Nič zato. Seja naj pove.

»Ali skličete sejo?« vpraša delegacija.

»Skličemo. Zvečer ob 7. uri.«

»Dobro,« odgovori delegacija.

Zvečer se je vršila seja. Bili so navzoči tovariši: Lazarevič, Madžarac, Aca Ilić, Gazivoda, Aca Rajić, Djordje Krasejević, M. Cvetković, Dušan Dimitrijević in delegacija iz Ljubljane tov.: Štefe, Rus in Vuk.

Tovariši čita spomenico glasno in razločno in ponavlja srbohrvaški.

Ko prečita, ponovi tov. Lazarevič, kaj je povedal že dopoldan. Vsi soglašajo. »Središnji odbor je imel svoj predlog,« govori tov. Lazarevič, »in se je hotel sporazumeti z onimi, ki so vlagali § 108. Tega ni dosegel in rezervni oficirji so vložili svoj predlog, ki ga Središnji odbor ni poznal.«

Tov. Štefe protestira zoper tako vmešavanje v invalidsko vprašanje privatnih korporacij in vsi se mu priključujejo.

Tov. Lazarevič še enkrat povdari, da se strinjajo s spomenico in izjavlja, da niso od 6. januarja ničesar poduzemali. V »Politiki« so odločno napadli predsednika rezervnih oficirjev radi takih predlogov in takega postopanja napram invalidom.

Tov. Štefe pa odločno vpraša:

»Tovariši. Ali Središnji odbor sprejema točko 1 naše spomenice?«

Vsi: »Sprejemamo. Tisti predlog o § 108 ni predlog Središnjega odbora.«

»Ali sprejemate točko 2 naše spomenice? Preključujete?«

Vsi: »Sprejemamo in preključujemo in izjavljamo, da se ima zakon izvesti na principu narodnega jedinstva, na enakopravnosti in enakovrednosti.«

Tov. Lazarevič izjavlja, da sprejemajo tudi vse ostalo.

Tov. Štefe: »Eno mesto v komisiji za izdelavo zakona in redukcijo invalidov je od strani Udruženja premalo. Zakon treba pravilno izdelati in zato treba večakov.«

Tov. Lazarevič razlaga, da je dano samo eno mesto, dasi bi trebalo tri, ne zato, ker morajo biti v komisiji eden Srb, Slovenec in Hrvat, nego v interesu invalidskega vprašanja, ker ima vsaka oblast svoje posebnosti. Zato treba, da Slovenci tu sedaj poskusijo, ali se da to doseči. Ker situacija je taka, da ni nato misliti, ali poskusiti treba. Mi jih bomo podpirali. Tov. Madžarac govori, da je treba, da je v zakonu za vse invalide tudi smisel zasluge a ne nagrade. Zakaj treba vedeti, da imamo invalide iz 1876. leta (turška vojna) in iz balkanske vojne.

Tov. Štefe pojasnjuje, da za zasluge mora biti poseben zakon o zaslugah, kamor se imajo vnesti tudi tisti invalidi, ki imajo posebne zasluge. V invalidskem zakonu pa ne sme biti govora o invalidih in o zaslužnih invalidih, nego samo o invalidih.

Tov. Madžarac še govori, da treba v invalidskem zakonu predhodne odredbe, da imajo srbski in črnogorski invalidi pravo na nagrade, ki jim jih je določila versalska pogodba in da se jim mora ta izplačati. In ta znaša 6 milijard francoskih frankov ali 18 milijard dinarjev.

Tov. Štefe govori, da o tem v invalidskem zakonu ne more biti govora, ker mora to biti zakon za jugoslovenske invalide, t. j. za Srbe, Hrvate in Slovence. Tistih 6 milijard frankov se mora drugače dobiti in si jih srbski in črnogorski invalidi razdele.

Tov. Rus govori, da v pravem invalidskem

zakonu ne more biti prehodnih naredb. Tistih 6 milijard pa treba vnesti v zakon o zaslugah.

Glede nameranih redukcij se sklone, da treba dopovedati vladi, da naj redukcije opusti, a če že morajo biti, naj se izvrše pravilno in pošteno ter da se pregledajo in uvažujejo tudi tisti, ki jih je specialna komisija svoječasno krivično črtala.

Sklone se, sestaviti na vlado spomenico v smislu spomenice oblastnega odbora ljubljanskega in mariborskega in jo predati vladi in posebej ministru socialne politike. Seja izjavlja, da sprejema spomenico oblastnega odbora ljubljanskega in mariborskega za svojo in se vložijo z nekaterimi spremembami kot spomenica Udruženja. Obenem se o tem piše v časopise, da se informira javnost.

S tem je bila seja zaključena.

Nastop delegacije oblastnega odbora ljubljanskega in mariborskega je bil odločen in je žel uspehe. Dosegel je, kar je nameraval.

Ko je bila delegacija sprejeta od ministra socialne politike, so mu podali spomenico. Minister jo je pogledal in rekel, da jo da komisiji. Govoril je, da je delo zelo težavno, ker ničesar nikjer ni. Ni statistike in brez statistike se ne da nič narediti. Trebalo bo sedaj zbrati še statistiko. Ker po nji se da oceniti finančna potreba in finančna možnost in višina invalidnin.

Tov. Lazarevič, ki je vodil delegacijo, je rekel, da bi to Udruženje z majhnimi stroški hitro sestavilo, ker ono ima točno evidenco, gospod minister naj da samo naročilo. Minister na to ni nič odgovoril.

Tov. Štefe je prosil, da je eden zastopnik Udruženja premalo in naj g. minister dovoli, da se imenuje vsaj še eden.

Minister je rekel, da nima nič proti temu. Bili so pri njem tudi hrvaški invalidi s tako željo in jim je rekel, naj pošljejo dva svoja zastopnika. Obljubili so, pa še do danes niso nobenega poslali. Slovenci naj pa pošljejo enega, dovolj bo eden. Mora pa biti sodnik ali zdravnik.

Tov. Štefe je rekel, da Slovenci svojega zastopnika sodnika ali zdravnika sigurno pošljejo, ako ga bo gospod minister dodelil in komisiji.

»Rekel sem,« je odgovoril minister, »da bom vesel, če ga pošljete. Zato pošljite, a kmalu, ker komisija je že na delu.«

Minister je nadalje še povedal, da hoče, da se naredi tak zakon, ki bo invalidom koristil in jim nudil kolikor je državi pač mogoče, a da hoče izvesti pregled invalidov. Treba neinvalidne ločiti od invalidov, a one, ki so po krivici sedaj od invalidov ločeni, da se jih zopet prizna.

Tako se je končala ta intervencija pri ministru socialne politike.

Oblastni odbor ljubljanske in mariborske oblasti je zaenkrat dosegel dvojen uspeh. S svojo spomenico je prisilil Središnji odbor k točni izjavi za narodno jedinstvo za enakovrednost in enakopravnost invalidov in vojnih žrtev sploh, a spomenico je v imenu celega Udruženja vložil tudi pri ministru socialne politike in dosegel, da pošlje svojega zastopnika Slovence v komisijo za izdelavo novega invalidskega zakona.

Nadaljne korake bo pa še podvzel in sledil skrbno in strogo celemu razvoju. Od slovenskih invalidov pa pričakuje vsestranske pomoči in sodelovanja. Organizacija mora pokazati svojo moč.

Kaj bi rada imela neka skupina beogradskih invalidov?

V »Jutru« od 20. februarja 1929 čitam poročilo, da se je vršila v hotelu »Petrograd« v Beogradu konferenca beograjskih invalidov. Na tej konferenci je bila sprejeta spomenica, ki govori, da so privatne organizacije invalidov v zapadnih državah zgradile domove za slepe, bolnice za bolne in sanatorije za tuberkulozne invalide. V kopališki sezoni pošiljajo te organizacije tisoče invalidov in njihovih rodbin v kopališča in letovišča, ustanavljajo cele industrije itd.

Naše udruženje invalidov pa ni dalo v tem oziru nobenih rezultatov itd., itd.

Res je! Tako je! Ali ko smo hoteli mi, slovenski invalidi, da se ima naše Udruženje razvijati kot prava svobodna organizacija, je ravno iz vrst beograjskih invalidov bil proti temu odpor in nerazumevanje. Z invalidskim zakonom se je to Udruženje celo moralo preorganizirati v lastno škodo in nobeni naši protesti niso pomagali. Takrat se nobena skupina beograjskih invalidov ni potegnila za naše predloge.

In v tem tiči vsa rak-rana našega gibanja. Mi v Sloveniji še delamo krepko, mi ustvarjamo. Ustvarjali pa bi še bolje, če bi bila enotnost Udruženja takšna, kakor bi morala biti: Mi smo ustvarili zadrugo »Vzajemno pomoč« in mnogi in mnogi invalid ji poje hvalo. Zakaj poceni dobi kredit.

Samo tožiti in javkati in grajati in prič-

kovati pomoči iz nebes, pa ne rodi nobenega rezultata. Dokazi so teh 10 let.

Da se ta skupina v eni svojih točk spomenice postavlja proti Središnjemu odboru, razumemo. Vsi taki, ki danes izza kulis protestirajo so bili že v udruženju in v Središnjemu odboru toda ravnotako niso ničesar storili ne eni, ne drugi. Organizacija do sedaj še ni pokazala pravega smisla za najvažnejše stvari, zgradba domov in industrij pride šele potem, dasi ni to njena dolžnost.

Ali ko čitamo druge točke, spoznamo tudi, kdo je ta skupina beograjskih invalidov. To je tista skupina, odkoder so izšli razni predlogi glede zdravih invalidov (?), o ponovnem pregledu invalidov, o nagradi za invalidnost a ne odškodnine. Točka 3. pa celo govori — indirektno seveda — proti ministrstvu socialne politike, ker zahteva, da naj v bodoče skrbi za invalide in prostovoljce ministrstvo vojske in mornarice. To je socialna zadeva in socialna politika naj jo izvršuje. Istotako ne potrebujemo v upravnem odboru invalidskega udruženja nikakega neizvoljenega člana. Mi smo organizacija in si volimo odbore.

Poleg vsega tega je cela spomenica ena sama kontradikcija. V začetku govore o privatnih organizacijah invalidov v zapadnih državah, a mesto da bi delali na to, da bi tudi v Jugoslaviji nastala taka organizacija.

Res je, da gotovi časi rodijo gotove izrastke. Treba jih bo pravočasno porezati, da ne poškodejo debela.

Zakaj, ni pametno hoditi iz dežja pod kap.

Kje ste bili ves ta čas?

Deset let se za vojne invalide in vojne žrtve ni nikdo bogvekak brigal. Postaviti so si morali organizacijo, ki se je borila neprestano za izboljšanje invalidskega vprašanja, a malokdo je bil, ki je tuintam posegel vmes in njih zahteve podprl. Za invalidski zakon je bila dolga borba, a ko se je uzakonil, je bil vse nekaj drugega kakor pa izboljšanje invalidskega. In nikogar ni bilo, ki bi povzdignil svoj glas in izjavil, da tak zakon si vojne žrtve niso zaslužile. Samo Udruženje vojnih invalidov je protestiralo in se borilo za izboljšanje tega zakona, a še tu ni imelo prave podpore.

Sedaj pa, ko je nova situacija spremenila položaj v Jugoslaviji in ko je vlada določila komisijo za izdelavo novega invalidskega zakona, so vstajali na vseh koncih rešitelji invalidskega vprašanja. In vsi so govorili o pravični rešitvi tega vprašanja. Stavili so celo predloge. Znamenite predloge. Oglašili so se tudi rezervni oficirji in njih predsednik polkovnik Radosavljević je podal izjavo, v kateri rezervni oficirji zahtevajo, kako naj se reši invalidsko vprašanje. In tam stoji:

1. Invalidnino naj sprejemajo samo oni, ki jim je res potrebna.

In človek se sprašuje, ali je invalidnina torej nekaka miloščina in podpora, a ne odškodnina za izgubljene ude in zdravje?

2. Državni proračun je treba osvoboditi zdravih invalidov.

Zopet se vprašamo: Ali imamo tudi zdrave invalide? V Sloveniji jih nimamo. Specialne komisije so ne samo zdrave (ako so taki sploh bili) reducirale, nego tudi take, ki niso imeli roke ali noge, a niso imeli na papirju črno na belem zapisano, da jih je kroglica poljubila. Da državni proračun tako zelo obremenjuje invalidsko vprašanje, čeravno plačujemo celo invalidski davek, nismo do danes vedeli.

3. Po vaseh živijo vdove, ki sprejemajo invalidnino, v divjem zakonu z raznimi moškimi samo zato, da bi ne izgubil invalidnine.

Mogoče. Ali naj bo novi zakon zato moralna lekcija takim vdovam? Če jim je vojna vzela kakega moža, če jim je uničila radost življenja, če jih je pahnila v tako življenje, ali naj jih še invalidski zakon tudi kaznuje? Gospoda! Kakšni so vaši predlogi.

4. Je mnogo slučajev, da zdravi in premožni invalidi dobivajo po 4 do 5 tisoč dinarjev mesečno, dočim stare matere, ki so izgubile po več sinov v vojni in vojne sirote prejemaajo samo 80 do 100 Din.

V Sloveniji takih ni. Če so v Beogradu — mogoče?! Ali kje je bila gospoda tedaj, ko je specialna komisija vršila redukcije. In zakaj je specialna komisija take bogataše in zdrave ljudi priznala, pohabljenega pa reducirala?

5. S predvideno revizijo se bo doseglo, da bo država lahko izpolnila vse obveznosti napram pravim in res potrebnim invalidom.

Poskus velja. Nas, vojne žrtve rezultat ne bo presenetil. Smo že vajeni revizij in imamo izkušnje, kaj prinašajo. Trditev nekega ljubljanskega dnevnika, da so slovenski invalidi sprejeli to vest z radostjo, pa je neosnovana. Vzbudila je pozornost, to je res, radosti pa ne.

To je naš odgovor na razne predloge in »akcije«. Mi hočemo pravičen invalidski zakon, ki mora stati strogo na stališču enakopravnosti in enakovrednosti. Ena država smo in tu ni več

govora o dvoje vrstah invalidov, niti o osvoboditvi državnega proračuna zdravih invalidov, nego o odškodnini za izgubljene ude in zdravje.

In kakor do danes ni hotel nikdo postaviti svoje besede za nas, ni treba da stavi sedaj in še to preko nas. Mi imamo svojo organizacijo, svoje Uduženje in ono je zastavilo svoje korake. Kdor pa nastopa za nas preko našega Uduženja in ne da bi se vsaj pri nas informiral, ga odklanjamo.

To v pojasnilo in ravnanje.

Vojni invalid, Maribor.

Naše gibanje.

Iz Tržiča. Krajevni odbor uduženja vojnih invalidov pozivlja vse vojne žrtve, živeče na teritoriju sodnega okraja Tržič, predvsem pa že včlanjene tovariše in tovarišice, da plačajo najkasneje do 1. marca t. l. pri društvenem tajniku Megušarju, trafikantu v Tržiču, članarino za leto 1929 in naročnino za list »Vojni invalid«, katerega že sprejema vsak redni član uduženja vojnih invalidov in sicer po najnovejšem sklepu. — Naš krajevni odbor je sestavil seznam tovarišev in tovarišic, ki se gotovo potegujejo za naše stanovsko glasilo »Vojni invalid« in ga poslal upravi lista »Vojni invalid« v Ljubljano. — Ker so vsi ti že prejeli list z dne 1. februarja šte. 2 jih vabimo, da se čimprej zglase pri tajniku in poravnajo s članarino vred tudi naročnino vsaj za pol leta naprej ter agitirajo pri svojih znancih, prijateljih in tovariših ter pri drugih zlasti trgovcih in bolj imovitih, da se naroče na naš list ali pa, da dajo manjše ali večje zneske za tiskovni sklad. — Vsak član, ki ima le malo zmisla za interese našega uduženja, bo uvidel, da mora, ako hoče biti o vseh zadevah točno informiran, naročen tudi na svoje stanovsko glasilo. Nato posebej opozarjamo vojne vdove, da bodo o akciji, ki smo jo podvzeli glede polovične vožnje po železnici, le potom »Vojnega invalida« najprej in najbolj točno obveščene. — Naročnine in darovi za tiskovni sklad se izvršujejo oziroma prejemajo samo pri Krajevnem odboru.

Naš Krajevni odbor je imel 27. januarja svoj redni občni zbor. — Udeležba je bila z ozirom na visoko zapadli sneg zlasti od Sv. Ane in Sv. Katarine bolj pičla, iz Krížev, Zg. in Sp. Dupelj, Zadrage in Kovorja pa vkljub dobri zvezi tudi nič boljša. Svetančani in Svetkatarinčani so bili zastopani po delegatih. Zbor je potekel vzorno, poslušalci smo sledili izvajanjem delegata Oblastnega odbora tovariša Stankota Tomica iz Ljubljane z velikim zanimanjem. Le-ta nam je pojasnil razne momente iz prošlega poslovnega leta in utrdil vsem prisotnim še več vere v uduženje in zavesti, da se moramo še bolj združiti in okleniti svoje organizacije. Tudi več mnogovrstnih vprašanih je bilo stavljenih, kojim je zadostil tovariš Tome v vsakem pogledu, tako, da je članstvo zapustilo zbor v prav prijetnem razpoloženju in zaupanju v našem opravičenem in pravičnem delovanju. Izvoljen je bil ves stari odbor, razven par tekem leta odpuščajih tovarišev, ki so bili nadomeščeni z novimi.

Še nekaj iz Tržiča. Pri občnem zboru se je opetovano sprožilo vprašanje lastnega lokala. Brez vsake utemeljitve je treba konstatirati, da je bilo delovanje ves čas obstoja uduženja ravno z ozirom na žalostno dejstvo, da društvo nima lastnega lokala, zelo neprijetno in otežkočeno. Funkcionarji so se obračali na razne meročajne faktorije, ki bi lahko stavili društvu kako majhno sobico na razpolago, toda naleteli so povsod na gluha ušesa, po čemur se Tržič pač vedno odkljuje. Odbor je sklenil, da mora dobiti lokal, da bo lahko imel svoje seje in sestanke redno in vsak čas ne odvisno, kakor dosedaj!

Krajevni odbor v Konjicah javlja svojim članom, da bo uradoval od 1. marca t. l. naprej vsako sredo od pol 9. do 11. ure in vsak petek od 8. do 11. ure dopoldne. Druge dni se ustreže došlecu, ako ne bo tajnik drugod zaposlen? Članstvo naj pride poravnat članarino in naročnino, sicer se dotičnim ne bo nudilo nobenega zastopstva ali pomoči.

Veliko članov in članic je pristopilo že k Ljudski samopomoči, ki nudi po smrti izdatno podporo za pogreb in drugo. Pogoji so jako ugodni in lahko za izpolnjevanje. Kdor se hoče zavarovati, naj se priglasi Stankotu Tomcu, tajniku Oblastnega odbora U. V. I. v Ljubljani, Šentpeterska vojašnica.

Poročilo za občni zbor v Ptuj. Vsled ovir ali oddaljenosti gotovo ne bodo prišli vsi naši člani in članice na občni zbor, ki se bo vršil 10. marca 1929 ob 9. uri »pri Pošti«. Mnogi polagajo premalo važnosti na občni zbor, ker najbrž premalo pojmujejo njegov smisel.

Na občnem zboru položi uprava organizacije svoje račune in poroča o delovanju; članstvo pa glasuje ali je bilo z delom zadovoljno ali ne? Poleg tega se ob tej priliki govori o raznih invalidskih vprašanjih; pojasnijo različne nejasne ali pa pereče zadeve in napravijo organizacijski sklepi. Navzoč je tudi delegat oblastnega odbora, ki po-

jasni celokupni potek invalidskega vprašanja in raztolmači poedincem razne osebne zadeve in neprilike. Brez dvoma je torej občni zbor moment, ki ga ne sme noben zavedni član ali članica zamuditi. Najvažnejši dan, ki ga ima organizacija v letu, mora privedi slehnega tovariša ali tovarišico k organizaciji, zato se nadejamo od našega članstva resnične udeležbe. Da bodo pa delo njihove organizacije lažje preottrili, jim že v naprej objavljamo naslednje poročilo potem pa naj se na občnem zboru izjavijo o njem.

Pregled dohodkov in izdatkov pa je sledeči:

Dohodki.	Din p
1. Saldo od 31. 12. 1927	2919.27
2. Vpisnina	25.—
3. Članarina	4207.—
4. Članske knjižice	190.—
5. Obresti	240.70
6. Veselice in prireditve	1941.25
7. Izr. podp. od O. O.	1880.—
8. Brošure inv. zak.	307.50
10. Darila	110.—
Skupaj	11881.22

Aktiva	Din p
1. Gotovina 31. 12. 1928	1768.22
2. Efekti pri Sred. odb.	1200.—
3. 3 članske knjižice	15.—
4. 364 markice a 20 par	72.80
5. neprod. broš. inv. z.	245.50
6. Za podpore od O. O.	550.—
7. Inventar D. 300.— 5%	2850.—
8. Pri O. O. na dobrem	280.—
Skupno premoženje 31. dec. 1928 je	6981.52

Iz gornjega obračuna in bilance za leto 1928 se razvidi, da je tuk. K. O. prav dobro gospodaril tako, da upa, da bo O. O., kakor člani in članice tuk. organizacije popolnoma zadovoljni.

Ugodnosti, katere nudi ptujska občina članom in članicam tuk. K. O. so, da se isti lahko kopajo v mestnem kopališču in sicer, lahki in težki invalidi, kakor tudi vojne vdove za polovično ceno. Popolni in pretežki invalidi pa brezplačno. Natančnejše informacije se dobijo pri tuk. K. O. ob sredah, petkih in nedeljah predpoldne.

Končno naznanja tuk. K. O. vsem svojim članom in članicam, da je na podlagi okrožnice O. O. z dne 5. 11. 1928 oprav. št. 3469, naročil list Vojni Invalid za vse one člane in članice, ki so plačali članarino do konca leta 1928, vsled česar se pozivajo vsi, ki bodo prejeli list, da to nemudoma javijo z dopisnico Krajevnomu Odboru Uduženja vojnih invalidov v Ptuj. Ker je list Vojni invalid za nas vojne žrtve velike važnosti in če bodo vsi člani in članice nanj naročeni, bo tudi mnogo cenejši, zato ne sme pri nobeni invalidski družini manjkati. Izhajal bo 2 krat na mesec in prinašal večinoma stvari, ki so, in bodo za nas vojne žrtve važne in potrebne.

Opozarjamo tudi vse člane, ki imajo železniške legitimacije, da jih nemudoma prinesejo semkaj, da jih bo K. O. poslal v Ljubljano radi podaljšanja za leto 1929, ker ako legitimacija ni podaljšana, se ne more član z njo voziti. Druge člane pa, ki še nimajo železniških legitimacij, pozivamo, da si jih priskrbijo, ker nič ne pomaga, če tudi dobi eden ali drug objavo za prosto vožnjo, ako nima železniške legitimacije, mora plačati celo vožnjo. Pridite torej in naročite si legitimacije. Prinesiti je treba le sliko, sklep in zadnji odrezek, da prejema resnično invalidnino. Legitimacije veljajo za 5 let.

S tem zaključujemo naše obširno poročilo ter kličemo: Vztrajni in složni bodimo, vsi za enega, eden vse, ker le v slogi je moč.

Na svidenje dne 10. marca t. l. v Ptuj. Povejte drug drugemu, ker se posebnih vabil najbrž ne bo razpošiljalo.

Škofja Loka. Tukajšnji krajevni odbor UVI je imel dne 27. 1. 1929 dopoldne v mestni posvetovalnici svoj letni občni zbor, zaradi obilega snega in mraza seveda s pičlo udeležbo. Delegat Oblastnega odbora UVI tovariš g. Štefe je na željo navzočih vodil občni zbor, na katerem so odborniki podali vsak svoje poročilo o delovanju v preteklem letu. Iz vsakega poročila se je videlo, da je bilo odbo-rovo delo v celoti dobro in za tukajšnje splošne razmere tudi uspešno. Glavno delo je bilo osredotočeno na prireditve velike vrtno veselice dne 2. 9. 1928 in na sodelovanje z ZSV pri odkritju spomenika v svetovni vojni padlim vojakom škofjeloške župnije dne 7. 10. 1928. Med drugim se je poudarjalo, da so dohodki krajevnega odbora odvisni predvsem od veselčnih prireditev, iz česar se je dalo najpotrebnejšim nekaj božičnih podpor, nekaj izrednih podpor in eno posojilo. Ker je pretežna večina članov siromašna in v veliki bedi, z dosedanjimi dohodki ni mogoče vsem članom primer-

Poročilo je sledeče:

Da bodo pa člani in članice tuk. Krajevnega odbora U. V. I. informirani o številu članstva obojega spola, kako se je gospodarilo z imovino, ter kake ugodnosti imajo člani in članice tuk. K. O. pri ptujski občini, je razvidno iz spodnjega poročila.

Število članov in članic je ob koncu leta 1928 bilo 306.

V minulemu letu se je na novo vpisalo 25 članov, ki so gori všteti.

Pregled dohodkov in izdatkov pa je sledeči:

Izdatki.	Din p
1. Najemnina za pis. lok.	1440.—
2. Pisarniške potrebščine	610.—
3. Tajniške plače	2400.—
4. Kurjava in razsvetljava	240.—
5. O. O. za markice, knjiž.	890.—
6. Za tiskovni sklad V. I.	250.—
7. Za upravo lista V. I.	80.—
8. Delegatski pot. stroški	60.50
9. Izr. podpore rev. članom	3535.—
10. Za novi inventar	300.—
11. Za kritje primajkljaja pri proslavi 10 letnice 9. 12. 1928	307.50
12. Saldo 31. decembra 1928	1768.22
Skupaj	11881.22

BILANCA.

Pasiva	Din p
1. Saldo 31. 12. 1928	6981.52
Skupaj	6981.52

no pomagati, pa tudi ne zahtevati od njih večje članske požrtvovalnosti nego kolikor je neobhodno potrebno. — Pač pa je želeli, da članstvo s točnim plačevanjem članarine, naročnine za »Vojnega invalida« in s spolnjevanjem drugih članskih dolžnosti olajšuje tajniku in blaginiku delo in ne napravlja čezmernih pisarij in stroškov. Delegat g. Štefe je v daljšem govoru obrazložil, kakšno bode zana-prej delovanje invalidskih organizacij in pojasnjeval naloge, katere zadenejo vsako delavno organizacijo ter izrazil priznanje, da škofjeloška organizacija kaže v njenih težavnih okoliščinah dovolj volje do dela in dovolj eksistenčne zmožnosti. — Izrekel je željo, da bi se delo usmerilo tudi v snovanje pridobitvenih virov, ako so dani v to krajevni predpogoji. Pri volitvah je bil z nekaj spremembami z vzklikom izvoljen stari odbor, ki si je nadel nalogo prirediti večjo obsežno veselico in vršiti propagando za invalidsko glasilo.

OBCNI ZBORI SE VRŠE:

Dne 3. marca t. l. v Kranju ob 9. uri v gostilni pri Jahaču v Šoštanju ob 9. uri v gostilni pri Jezovniku.

Dne 10. marca t. l. v Ljutomeru (čas in kraj razviden iz vabil) v Ptuj ob 9. »pri Pošti« in v Radovljici ob 9. pri Koku na Predtrgu. Članov in članic dolžnost je, da se občnih zborov udeleže.

Prihodnja številka našega lista izide najkasneje v 10 dneh.

Naročnikom v vednost. Uprava našega lista dobiva vedno dopisnice z vprašanji zakaj dotični niso dobili »Vojnega invalida«? Izjavljamo, da radi časa in stroškov ne moremo na vsa vprašanja odgovoriti. Naj bo tem potom pojasnjeno, da naš list ni izšel od 15. novembra lanskega leta do 1. januarja letos, ker je bilo treba naročnino reorganizirati. Radi velikega števila naslovov pa list tudi 15. januarja in 15. februarja t. l. ni izšel.

Odslej bo izhajal najbrže še večkrat kot običajno, da nadoknadimo številke in ker pričakujemo v tem za nas vojne žrtve važnem času mnogo zanimivosti.

Upamo, da bo vsak redni član ali članica, ki mora odslej prejemati list, istega čital in ga gmotno podprl ter razširil tudi med drugo javnost ne samo med vojne žrtve.

Pazite pa, da se naročnina odslej plačuje pri Krajevnih organizacijah poleg članarine.

Pojdite takoj k svojim organizacijam in poravnajte, ker smo ravno v momentu, ko organizacijo zelo potrebujemo.

Izdaja Uduženje vojnih invalidov. Odgovorni urednik:

Stanko Tomc. Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani. —

Predstavniki za tiskarno: Albert Kolman.